

ЗВІТ

за результатами консультацій щодо реформи системи освіти в рамках Всеукраїнського туру «ЗміниТИ»

Київ • 2018

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми «U-LEAD з Європою», Європейського Союзу та його держав-членів.

ПЕРЕДМОВА

З 13 вересня по 14 грудня 2017 р. в рамках Всеукраїнського туру «ЗміниТИ» ГО «Центр UA», аналітичний центр CEDOS та Міністерство освіти і науки України провели 23 публічні консультації з питань реформи освіти.

Метою консультацій було залучити до вироблення політики — реформи системи освіти — представників заінтересованих сторін у регіонах. До обговорень долучилися 897 учасників: директори навчальних закладів, вчителі, методисти, представники органів управління освітою, інститутів післядипломної педагогічної освіти, органів місцевого самоврядування, батьківських комітетів, центрів розвитку громадського самоврядування, громадських організацій та журналістів. Заходи відбулися в 23 обласних центрах (крім Києва, у Донецькій та Луганській областях консультації проводилися у Краматорську та Сєвєродонецьку відповідно), до участі були залучені представники 145 районів цих областей.

На консультації виносились питання щодо перекваліфікації вчителів для нової української школи; розподілу повноважень між директорами шкіл, органами управління освітою та органами місцевого самоврядування; зовнішнього контролю якості освіти — його порядку та критеріїв оцінювання. Разом із тим, учасники консультацій також торкалися інших питань щодо змісту освітньої реформи та особливостей її запровадження.

В ході консультацій представники заінтересованих сторін мали змогу висловити своє бачення можливих проблем та шляхів їх вирішення. Усі наведені в звіті проблеми та ймовірні шляхи їх вирішення висловлені представниками заінтересованих сторін, переважно — фахівцями, які працюють у сфері освіти: директорами, вчителями, методистами, управлінцями тощо.

Подекуди проблему чи можливі шляхи її подолання озвучували представники заінтересованих сторін у різних регіонах. Це може свідчити про підвищену важливість таких пропозицій та чутливість спільноти до їх вирішення. Такі проблеми, як занепокоєння директорів через обмеження у два терміни перебування на посаді або ж прохання вчителів запровадити можливість пройти сертифікацію в «тестовому режимі», виділені у звіті відповідною позначкою. Також іноді учасники консультації озвучували позиції, що є несумісними або й прямо протилежними, у такому випадку позиції позначались як «альтернативні».

Позиції, висловлені представниками заінтересованих сторін, допоможуть Міністерству освіти і науки України краще зрозуміти проблемні точки та запити бенефіціарів щодо змісту та механізму запровадження освітньої реформи та врахувати їх під час розробки нормативної бази та імплементації. Окремо у звіті винесено критерії, які, на думку стейкхолдерів, доцільно чи недоцільно використовувати для зовнішнього оцінювання якості освіти, із відповідними аргументами за чи проти.

Також наприкінці звіту винесено запитання, які часто лунали в ході консультацій, які стосуються нерозуміння учасниками консультацій окремих складових реформи, механізмів їх запровадження або ж міфів, які виникли навколо реформування системи освіти. Ці питання потребують додаткової комунікації та роз'яснення від міністерства.

ПОДЯКИ

Висловлюємо вдячність за участь у консультаціях, за результатами яких було укладено цей звіт, учасникам заходів та спікерам: експертці з питань освіти аналітичного центру CEDOS Ірині Когут, головному спеціалісту відділу державно-громадського управління освітою департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Тетяні Запорожець, головному спеціалісту відділу державно-громадського управління освітою Ользі Малишевій, заступнику начальника відділу державно-громадського управління освітою департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Володимиру Божинському, заступнику директора департаменту, начальнику відділу державно-громадського управління освітою департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Сергію Дятленку, а також заступнику міністра освіти Павлу Хобзею за запит на результати консультацій.

Проведення заходів стало можливим за фінансової підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою».

Звіт за результатами підготували представники ГО «Центр UA»:

укладач — Антон Кушнір,
методологічний супровід — Марія Лєвонова,
дизайн і верстка — Іван Лампека.

Організація публічних консультацій:

Ольга Голобородько,
Катерина Чамлай,
Антон Іванов.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	2
ПОДЯКИ	4
ЗМІСТ	6
ПРОБЛЕМИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	8
Загальна рамка реформи	9
Терміни впровадження реформи	9
Початкова школа	9
Інклюзивна освіта	10
Наповнюваність класів	12
Ліцензування навчальних закладів	12
Сімейне навчання та екстернат	12
Комунікація реформи	13
Нормативно-правова база	13
Навчальні програми	14
Соціальний та юридичний захист вчителів	14
Харчування та безпека учнів	14
Кадрові питання: залучення молодих педагогів	14
Кадрові питання: непедагогічні працівники	16
Фінанси та мережа навчальних закладів	17
Фінансування навчальних закладів	17
Професійно-технічна освіта	18
Зарплати та штатні розписи	18
Сертифікація та підвищення кваліфікації	19
Атестація та підвищення кваліфікації	19
Інституції, що можуть надавати послуги підвищення кваліфікації	20
Розподіл 150 годин на підвищення кваліфікації	21
Співвідношення очної та заочної форми підвищення кваліфікації	22
Процедура атестації	22
Повноваження педради в частині підвищення кваліфікації	23
Підвищення кваліфікації та атестація директора	23

Фінансування підвищення кваліфікації, перепідготовки вчителів та сертифікації	24
Перепідготовка вчителів початкової школи та менторів	26
Методичні служби	28
Сертифікація	29
Новий розподіл повноважень в освітній сфері	31
Загальна рамка	31
Призначення та звільнення директора	31
Термін перебування директора на посаді	32
Конкурсні вимоги на посаду директора	34
Функції директора	34
Дошкільна освіта	36
Функції органів місцевого самоврядування	37
Функції органів управління освітою	38
Фінансова автономія та прозорість навчальних закладі	40
Малокомплектні школи та оптимізація мережі	41
Функції, які потрібно розподілити	43
Контроль та оцінювання якості освіти	44
Інституційний аудит	44
Внутрішня система контролю якості освіти	45
Критерії оцінювання	46
Можливі критерії оцінювання якості освіти, аргументи за і проти їх врахування	47
Питання, що потребують додаткової комунікації	51
Фінансові питання	51
Нормативна база	52
Атестація та сертифікація	52
Мережа та типи закладів	55
Розподіл повноважень	56
Контроль та забезпечення якості освіти	56
Призначення та функції директора	57
Захист вчителів	58
Додаткова комунікація	58
Інші питання	59

ПРОБЛЕМИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ЗАГАЛЬНА РАМКА РЕФОРМИ

ТЕРМІНИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ

Запланований на 2027 рік запуск профільної вищої школи надто відкладений.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Запустити реформу освіти в частині профільної вищої школи вже зараз, паралельно з запуском інших блоків реформи.
- Запровадити допрофільну підготовку з 5 класу.
- Дати можливість учням обирати один предмет на ДПА з усіх предметів (не лише між математикою та історією).

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

В прикінцевих положеннях закону прописано, що вчителі 1–4 класів мають обов'язково обліковувати різницю в часі (між скороченим уроком в початковій школі та стандартним), із проведенням додаткових чи індивідуальних занять із учнями. Однак навіть після скороченого уроку вчитель перебуває з учнями в класі, виходить з ними на перерву тощо, виконуючи свої робочі обов'язки. **(Проблему озвучували стейкхолдери з різних регіонів)**

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Скасувати обов'язкову для вчителів початкової школи процедуру обліку робочого часу, який складає різницю між тривалістю уроку у початковій та середній школі.

Цілковите скасування оцінок в початковій школі неоднозначно сприймається учасниками освітнього процесу.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Не скасовувати оцінювання в початковій школі, а натомість замінити його альтернативним форматом оцінювання, що не принижує гідність учнів, які мають слабкі результати.

Стандарт початкової освіти все ще лишається надто складним для учнів навіть після розвантаження програм минулого року, що призводить до постійного стресу в дітей. **(Проблему озвучували стейкхолдери з різних регіонів)**

ПРОПОЗИЦІЇ ↓

↓ **ПРОПОЗИЦІЇ:**

- Зменшити кількість предметів початкової школи до 6.
- Зменшити кількість контрольних робіт, зробити їх диференційованими для дітей із різною успішністю.
- Скасувати державну підсумкову атестацію в 4 класі.

Окремі вчителі не розуміють, якими способами надавати учням навички поза межами класно-урочної системи. Не сприймають інтегрований метод навчання, вважаючи його неефективним. Вважають, що за два роки ігрового навчання діти не здобудуть базових навичок читання і письма.

Пільги на вступ до вищих навчальних закладів не стимулюють учнів до навчання.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Скасувати пільги на вступ до вищих навчальних закладів для дітей із сільської місцевості.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Вчителі не спроможні навчати дітей із особливими потребами (насамперед із діагнозами, що стосуються психічного здоров'я та пов'язані з агресивною поведінкою) у загальноосвітній школі.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Розробити процедуру скерування дітей з особливими потребами на навчання в школах, з інклюзивною освітою для інституції, яка відповідає за цей процес.
- враховувати діагноз дитини при скеруванні її на навчання в інклюзивний клас і не скеровувати туди дітей із затримкою розвитку та порушеннями психіки.
- передбачити право школи відмовитися приймати дитину з особливими потребами на навчання, у випадку окремих діагнозів та агресивної поведінки.
- Виписати у нормативній базі механізми взаємодії та впливу вчителів та адміністрації школи з учнями із розладами психіки та агресивною поведінкою, створити протокол поводження вчителя із такими учнями.

Кількість дітей з особливими потребами в загальноосвітніх школах зросла, діти частіше потребують допомоги психологів, але кількість годин психолога (у залежності від кількості учнів у школі) залишилася незмінною.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Збільшити кількість ставок соціального педагога та психолога в школах з інклюзивними класами.
- Переглянути штатні нормативи щодо кількості дітей у закладах загальної середньої освіти на одну ставку психолога.

Асистент вчителя працює на 0,5 ставки, що становить 2,5 робочі години на день. У випадку інклюзивного навчання, наприклад, для дитини з ДЦП у 5 класі, де кожного дня по 6 уроків, не буде кому супроводжувати дитину протягом 3 уроків.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Збільшити кількість годин у асистента вчителя до повної ставки.

Вчителі не зацікавлені працювати в інклюзивних класах, робота в яких більш складна.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Прописати в законі механізм стимулювання створення інклюзивних класів.
- Передбачити доплату педагогам, які працюють з дітьми в інклюзивних класах.

Окремі батьки не хочуть, щоб їхні діти навчалися разом з дітьми з особливими потребами.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Провести просвітницьку кампанію щодо переваг інклюзивної освіти.

НАПОВНЮВАНІСТЬ КЛАСІВ

Дуже багато класів перенаповнені, через що страждає якість освіти.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Зменшити максимальну наповнюваність класів до 15–20 для початкової школи та 24–28 для старшої школи.
- Забезпечити, зокрема фінансово, дотримання нормативу наповнюваності класів.
- Запровадити поділ класу на підгрупи для математики.

Якщо в школі навчається більше дітей, ніж передбачено проектною наповнюваністю, прийнято запроваджувати навчання у дві зміни. Новим законом навчання у дві зміни не передбачено. Незрозуміло, як вирішувати цю колізію.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Прикінцеві положення Закону про освіту щодо списочної видачі ліцензій тим комунальним навчальним закладам, що зараз функціонують, суперечать нормам Закону про ліцензування. Державна регуляторна служба вважатиме таку форму отримання ліцензії порушенням.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Прописати в ліцензійних умовах та законі про ліцензування особливості діяльності приватних закладів щодо відкриття філій.
- Узгодити механізм отримання ліцензії навчальним закладом з нормами Закону про ліцензування.

СІМЕЙНЕ НАВЧАННЯ ТА ЕКСТЕРНАТ

Відсутні механізм організації сімейного навчання, обрахування коштів на таких учнів та критерії, за якими школа зможе перевірити відповідність рівня освіти цих учнів вимогам державних стандартів, що унеможлиблює виконання норми закону, яка гарантує таку форму навчання. Але батьки вимагають від навчальних закладів та органів управління освітою надати можливість здобувати освіту у такій формі, погрожуючи юридичною відповідальністю за недотримання закону.

ПРОПОЗИЦІЯ →

→ ПРОПОЗИЦІЯ:

- Виписати на рівні підзаконних актів (положення) процедуру організації сімейного навчання та екстернату, його оплати та перевірки рівня знань таких учнів.

КОМУНІКАЦІЯ РЕФОРМИ

Батьки як основні замовники освітніх послуг не розуміють змін в навчальному процесі, які заплановані або вже втілюються.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- В рамках створення Нової української школи працювати не тільки над підготовкою вчителів, але й готувати батьків до нововведень в навчанні дітей.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Немає нових типових статутів навчальних закладів.

Чинні положення про НВК, гімназію, лицей суперечать новому Закону про освіту.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Скасувати згадані вище положення.
- Врахувати в Законі про середню освіту нову структуру шкіл.
- Змінити статистичні форми відповідно до оновленого переліку типів шкіл.

База підзаконних актів для запуску та повноцінного втілення реформи, не готова.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Відтермінувати набуття чинності окремими нормами закону, поки немає підзаконних нормативних актів на втілення закону.
- Розмежувати повноваження та відповідальність МОН, управлінь освіти різних рівнів та директора, унеможливити видання наказів МОН та управлінь, які дублюють безпосередні повноваження директорів.

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

При апробації програм вчителі завищують учням оцінки, щоб не псувати статистику, і програми в результаті виходять ускладненими.

Є ризик, що педагогічні ради затверджуватимуть освітні програми не в інтересах учнів, а для забезпечення рівномірного навантаження на педагогічний колектив.

СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЮРИДИЧНИЙ ЗАХИСТ ВЧИТЕЛІВ

Вчителі почуваються незахищеними у випадку конфліктів із батьками.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Юридично виписати відповідальність батьків за поведінку дитини в школі.

ХАРЧУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА УЧНІВ

Не зафіксовані норми щодо безпеки та харчування у школах.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Запровадити до штатного розпису шкіл людину, що відповідає за безпеку.
- Оновити санітарні правила і норми, на основі яких здійснюється харчування в школах.
- Передбачити в межах субвенції чи фінансування з місцевих бюджетів обов'язкові кошти на харчування учнів та охорону шкіл, в обов'язковому порядку залучати до ухвалення рішень з цих питань представників батьківських комітетів.

КАДРОВІ ПИТАННЯ: ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДИХ ПЕДАГОГІВ

Вчителі пенсійного віку не виходять на пенсію, оскільки пенсії дуже низькі, і це не дозволяє вивільнити місце для молодих людей, при цьому ці вчителі не вмотивовані набувати нові компетенції для втілення означених реформою змін.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Встановити віковий ценз у 65 років для педагогічних працівників, водночас забезпечити можливість щорічно продовжувати контракт такому працівнику за бажанням громади.

У сільські школи складно залучити вчителів, бо соціальний пакет вчителя або відсутній, або має забезпечуватися місцевою владою. Зарплата не є достатньо привабливою.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Створити привабливий соціальний пакет для вчителя, щоб залучити найкращих випускників шкіл до педагогічних вишів. Гідна заробітна плата має бути від 15 тис. грн на старті роботи.

Недостатнє кадрове забезпечення профільними спеціалістами: особливо бракує вчителів фізики, інформатики, хімії.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Дозволити викладати в школах особам, які не мають педагогічної освіти.

Низький кваліфікаційний та фаховий рівень випускників педагогічних навчальних закладів, які в достатній мірі не знають ані основ педагогіки, ані методики викладання предмету.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Зменшити кількість годин на педагогічних спеціальностях на теоретичні дисципліни, збільшити час на вивчення методики викладання і на педагогічну практику. **(Озвучували стейкхолдери з багатьох регіонів)**
- Змінити парадигму підготовки вчителів у педагогічних вишах — від методики викладання предмета до виховання у вчителів цілісного підходу до навчання.
- Готувати студентів до викладання в Новій українській школі.
- Передбачити у навчальних програмах педагогічних вишів курси з формування навчальних програм.
- Повернути психологічні тести при вступі в педагогічні виші.
- Передбачити можливість для ОТГ укласти контракти з вищими навчальними закладами на підготовку педагогічних кадрів для своїх шкіл.

Невизначеність статусу випускників педколеджів (молодших спеціалістів та майбутніх молодших бакалаврів): чи мають вони право бути педагогічними працівниками у школі, якщо закон вимагає саме вищої освіти?

ПРОПОЗИЦІЯ ↓

↓ **ПРОПОЗИЦІЯ:**

- Від імені міністерства дати чітке офіційне роз'яснення статусу випускників педагогічних коледжів.

КАДРОВІ ПИТАННЯ: НЕПЕДАГОГІЧНІ ПРАЦІВНИКИ

У навчальних закладах дуже гостро відчувається брак юристів, що спеціалізуються на освіті: юридичних фахівців у цій галузі мало, зацікавити юристів спеціалізуватись на цій темі складно через низькі зарплати у школах.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Запровадити посаду юриста у органі управління освітою, до якого можна звертатися у випадку конфліктних ситуацій, який би захищав вчителів у випадку конфлікту з батьками.

В межах фінансування школи немає можливості залучати фахових юристів для проведення тендерів.

В малих громадах, районах є брак фінансових, юридичних, інших фахівців належної кваліфікації для ведення бухгалтерського обліку та проведення тендерів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Дозволити не вводити ці посади в штат, а залучати ФОПів на контрактній основі або платити фірмам за відповідні послуги.
- Врахувати фінансування зарплат таких фахівців у субвенції, оскільки зараз неможливо зацікавити кваліфікованого бухгалтера зарплатою в школі.
- Спростувати процедури закупівель для шкіл. Створювати єдиний тендерний комітет при опорній школі з її філіями для закупівлі харчування та необхідних господарських матеріалів. До штатного розпису шкіл увести фахівця з оприлюднення публічної інформації, оскільки зараз цю відповідальність покладено на директора, який і так перевантажений.

ФІНАНСИ ТА МЕРЕЖА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

ФІНАНСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ:

Управлінці в ОТГ не розуміють тонкощів управління закладами освіти, а відповідно — не виділяють достатнього фінансового забезпечення на освітні потреби.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Зобов'язати ОМС фінансувати заклади освіти в частині матеріально-технічної бази шкіл відповідно до типових розрахунків та інструкцій, затверджених МОН.
- Визначити у законодавстві частку бюджету, яка повинна обов'язково спрямовуватись на фінансування освітньої галузі органами місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 66 Закону України «Про освіту», органи місцевого самоврядування забезпечують доступність освіти в межах своїх територій обслуговування, однак немає механізму регулювання зарахування до закладу та фінансового забезпечення освіти осіб, які не мешкають на відповідній території. Якщо у школу приходять багато дітей з сусідніх населених пунктів, фінансувати школи стає дуже складно, адже гроші за ними прийдуть в бюджет аж через два роки, і передбачити кількість учнів, від якої залежить обсяг видатків, у таких умовах дуже складно.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Забезпечити дієвість механізму міжбюджетних трансфертів для виконання принципу «гроші ходять за дитиною».
- Запровадити принцип «гроші за учнем» для усіх шкіл, щоб школи, де висока наповнюваність класів і низькі видатки на 1 учня, могли використовувати зекономлені гроші для розвитку.

Згідно з постановою Кабміну, кошти, недовикористані на освіту, орган місцевого самоврядування може спрямувати на інші потреби.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Скасувати постанову, яка дозволяє ОМС перенаправляти кошти, виділені на освіту, на інші потреби.

Через відсутність формули розподілу коштів між школами управління освіти розподіляють кошти на свій розсуд. Немає інформації про те, скільки коштів виділяється на дитину, що відбувається в бухгалтерії. Шкільна бухгалтерія складає штатний розпис, але фінальне рішення щодо розміру виділених коштів приймає центральна бухгалтерія «в межах наявного фінансування».

ПРОПОЗИЦІЯ ↓

↓ **ПРОПОЗИЦІЯ:**

- Надати директору повноваження самостійно вирішувати, які саме посади фінансувати в межах кошторисних призначень, отриманих від органу управління.

Є значні проблеми з освітньою інфраструктурою, дорогами, особливо поза межами великих міст, в ОТГ міські голови не вміють писати проекти, аби залучити грантові кошти для їх вирішення. При цьому є значна кількість грантових коштів, на отримання яких громади не подають проектних заявок, хоча навчання для голів із цього питання проводяться.

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА ОСВІТА

Професійно-технічна освіта занепадає через те, що була передана на баланс органів місцевого самоврядування, які її недофінансовують.

ЗАРПЛАТИ ТА ШТАТНІ РОЗПИСИ

Закон про освіту містить суперечність щодо мінімального окладу вчителя. Відповідно до статті 61, передбачено посадовий оклад у 3 мінімальні зарплати. В прикінцевих положеннях вказано, що до 2023 року — 4 прожиткових мінімуми.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Надати офіційне роз'яснення щодо мінімального окладу вчителя.

Нормативна база щодо технічного персоналу неузгоджена.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Внести до субвенції кошти на зарплати обслуговуючому персоналу, оскільки є ризик, що після підвищення зарплати вчителям ОТГ почнуть звільняти технічний персонал шкіл. Кількість дітей та вчителів зменшується, але кількість техперсоналу — ні, бо площа обслуговування зберігається.
- Передбачити оплату заміни техперсоналу: за відсутності технічного працівника його функції хтось має виконувати. Зараз школа робить це через посадові оклади, але їх кількість на рік обмежена.
- Замість загальної посади «робітника з обслуговування» ввести до штатного розпису спеціалізованих непедагогічних працівників, зокрема теслю та сантехніка.

СЕРТИФІКАЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

АТЕСТАЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

В окремих регіонах вчителі незадоволені якістю підвищення кваліфікації, що надається Інститутом післядипломної педагогічної освіти.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Забезпечити право та свободу педагога обирати інституції, де проходити підвищення кваліфікації. Диверсифікувати можливості проходити підвищення кваліфікації для вчителів. Прописати механізм зарахування семінарів, тренінгів поза курсами підвищення кваліфікації ІППО.
- Надати вчителям можливість самостійно обирати спосіб підвищення кваліфікації.
- Перелаштувати роботу інститутів післядипломної педагогічної освіти, щоб курси підвищення кваліфікації враховували регіональні особливості.

Незрозуміло, яким чином можна буде підтверджувати достовірність сертифікатів про проходження курсів у неліцензованих установах та якість відповідних курсів. Педрада, на яку покладено повноваження визнавати сертифікати про проходження курсів, не матиме часу та ресурсів перевірити якість усіх курсів та тренінгів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Чітко прописати в законодавстві, хто здійснює підрахунок прослуханих вчителями годин в рамках підвищення кваліфікації, щоб уникнути суб'єктивності. Підрахунок годин не має здійснювати упереджена організація, наприклад, ІППО, яка буде зацікавлена в тому, щоб вчителі проходили підвищення кваліфікації на базі цієї організації.
- Сформувати перелік закладів та організацій, які мають право займатися підвищенням кваліфікації. Перелік має бути розміщений на сайті МОН.
- Сформувати реєстр акредитованих курсів, які можуть бути прослухані в рамках підвищення кваліфікації.
- Запровадити єдиного державного реєстратора номерів сертифікатів (свідоцтв) про проходження курсів, тренінгів, що гарантуватиме достовірність таких документів.

- Передбачити на рівні підзаконних нормативних актів зарахування до атестації іноземних курсів, які не ліцензовані в Україні, враховувати міжнародні сертифікати, отримані після проходження онлайн-курсів.
- В організації, що проводить короткотермінові курси, на сайті має бути реєстр сертифікатів із зазначенням проведених заходів, кількістю годин, переліком учасників і номерами сертифікатів. Запровадити вимогу для вчителя надавати у орган, що буде зараховувати прослухані ним години, окрім сертифіката про пройдені курси з підвищення кваліфікації також навчальний план прослуханих курсів.
- Створити запобіжники для того, щоб вчителі, не зацікавлені отримувати реальні знання, не записувалися на фіктивні курси.
- Запровадити альтернативний спосіб затвердження сертифікатів про проходження курсів та тренінгів: протягом 5 років вчитель на свій розсуд обирає курси та тренінги, а за півроку до завершення п'ятирічного терміну подає всі ці документи — разом із рішенням педради — до уповноваженого органу, наприклад, ІППО, який вирішує, чи набрав вчитель достатньо годин, чи йому треба дослухати ще якусь кількість годин на базі ІППО.
- Запровадити стандартизований сертифікат за результатами проходження курсів та тренінгів, у якому зазначатиметься обсяг годин.

Збільшується кількість інклюзивних класів, однак вчителі не проходять додаткової підготовки для роботи з дітьми із особливими потребами.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Запровадити підготовку вчителів до роботи з дітьми з особливими потребами, можливо, в рамках атестації.

ІНСТИТУЦІЇ, ЩО МОЖУТЬ НАДАВАТИ ПОСЛУГИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

В багатьох навчальних закладах проводяться внутрішні заходи, семінари, функціонують творчі групи, є досвідчені педагоги, що діляться досвідом, вчителі займаються самоосвітою тощо, але це не враховується при підвищенні кваліфікації.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Дозволити проходити підвищення кваліфікації у фізичних осіб, наприклад, у заслуженого вчителя. Уможливити врахування в години підвищення кваліфікації проходження курсу в рамках авторських тренінгів.

- Розробити механізм врахування участі в творчих групах, методичних об'єднаннях, літніх школах для дорослих, відвідування лекцій колег, оскільки таким чином реалізовується обмін педагогічним досвідом.
- Фінансово стимулювати вчителів, які проводять навчальні заходи для своїх колег.
- Врахувати в навантаження з підвищення кваліфікації час на підготовку виступів на конференціях, тренінгах тощо, надати стандартну формулу такого обрахунку.

РОЗПОДІЛ 150 ГОДИН НА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Потужності інституцій, які зараз відповідають за підвищення кваліфікації вчителів, розраховані на меншу кількість годин, ніж передбачено новим законом (150), і наразі незрозуміло, чи треба терміново це надолжувати, чи додаткові години будуть покриватися іншими надавачами послуг з підвищення кваліфікації.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Запровадити в межах визначених 150 годин блок обов'язкових годин, що мають бути прослухані в ІППО (наприклад, 100 годин) і блок, що на вибір школи чи вчителя надаватиметься на базі інших установ чи організацій.

Незрозуміло, яким чином можна обирати курси в межах визначених 150 годин.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Регламентувати в межах курсів підвищення кваліфікації, щоб 50% годин відводилося на навчання за фахом (предметом викладання), 50% — на інше навчання. Якщо вчитель викладає предмети, в яких не є фахівцем, педрада має вирішувати, що йому потрібно пройти певне навчання.
- Зафіксувати, що 150 годин тренінгів та курсів протягом 5 років мають бути пропорційно розподілені між кількома темами, а не обмежуватись лише однією.
- Зафіксувати, що в рамках підвищення кваліфікації вчитель має відвідувати визначену кількість годин протягом кожного з 5 років. Наприклад, зафіксувати норму — не менше 30 годин щороку.

СПІВВІДНОШЕННЯ ОЧНОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Очне курсове навчання зумовлює значне фінансове навантаження на освітній заклад, оскільки потрібно не лише оплатити курси, але й відрядження та заробітну плату вчителя заміни. У багатьох школах немає можливості знайти заміну певному фахівцеві на період атестації.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Створити можливість дистанційного проходження курсів.
- Прописати механізм заміни вчителя на той період, поки він перебуває на курсах, або інший компенсаційний механізм. Виписати, до чийх повноважень належить функція формувати план проходження підвищення кваліфікації вчителями однієї школи.
- Проводити вебінари, що дозволяють б вчителям з віддалених регіонів здобувати відповідні кваліфікації без додаткових витрат часу та коштів.
- Забезпечити можливість виконання завдань в рамках дистанційного навчання офлайн, оскільки в сільських школах відсутні ресурси для забезпечення інтернет-доступу.

ПРОЦЕДУРА АТЕСТАЦІЇ:

Положення про атестацію застаріле та його критерії не відповідають Новій українській школі, індикатори формалізовані.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Запроваджувати новий порядок атестації не з 2019, а з 2025 року, щоб вчителі встигли опанувати нові методики в рамках переходу до НУШ.
- Зробити атестацію вчителя обов'язковою лише перший раз, а подальший перехід на вищий кваліфікаційний рівень — за бажанням самого вчителя, із відповідними фінансовими стимулами.

Чинна система атестації вчителів не завжди коректно оцінює досягнення вчителя, адже нерідко вчителі вимагають підвищення категорії просто за фактом кількості пропрацьованих років, не підкріплюючи це якістю роботи. Рішення атестаційних комісій дуже часто є суб'єктивними, оскільки члени цих комісій тривалий час працюють разом із вчителями, яких оцінюють. Атестаційні комісії не понижують категорію, незважаючи на факти професійного вигорання або невідповідності кваліфікації працівника займаній посаді. Відповідно, керівники закладів не мають можливості звільнити працівника згідно зі статтею «Не відповідає займаній посаді», оскільки працівник оскаржуватиме це рішення в суді.

ПОВНОВАЖЕННЯ ПЕДРАДИ В ЧАСТИНІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Незрозуміло, яка інституція та яким чином буде враховувати кількість годин у тих тренінгах та семінарах, які у документах, що підтверджують проходження тренінгу, не вказують кількість годин, або як перевірити, що кількість годин вказана достовірно. Якщо педагогічна рада на власний розсуд буде вказувати кількість годин за такими документами, вона може мати потім проблеми із контролюючими органами.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Виписати у підзаконних актах повноваження педагогічної ради зараховувати вчителю ту кількість годин, яка вказана у документах про проходження курсу з підвищення кваліфікації.

Педрада є дорадчим органом — на основі її рішення наказ має видати директор школи. В результаті рішення про визнання чи невизнання сертифікатів проходження курсів та тренінгів, та й інші управлінські рішення, ухвалюватиметься директором одноосібно, що викривлюватиме баланс повноважень.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Прописати механізм затвердження сертифікатів про проходження курсів педагогічною радою: яким документом має закріплюватись таке рішення, якими нормативно-правовими актами педагогічна рада уповноважена ухвалювати такі рішення.
- Уможливити зарахування курсів підвищення кваліфікації після їх проходження за погодженням педагогічної ради.
- Зробити основою нового механізму зарахування курсів чинний механізм, що використовується інститутом післядипломної освіти: залікові книжки, в які вписують інформацію про прослухані курси.

Зараз контролюючі органи на підтвердження проходження вчителем підвищення кваліфікації вимагають сертифікат про проходження курсової перепідготовки. Незрозуміло, який документ повинна видавати педрада як результат зарахування 150 годин та чи буде він визнаватися контролюючими органами.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА АТЕСТАЦІЯ ДИРЕКТОРА

Незрозуміло, чи повинен директор проходити підвищення кваліфікації як вчитель і як директор окремо.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Директор школи має проходити атестацію не лише як вчитель, але і як директор, за окремою процедурою.

- **Альтернативна позиція.** Скасувати атестацію керівників закладів середньої освіти, оскільки вони проходять процедуру конкурсного відбору практично у той самий термін (5 і 6 років відповідно), і, крім того, проходять разом із закладом інституційний аудит. Також директори звітують перед громадою.
- Передбачити атестацію заступників директора.
- В рамках підвищення кваліфікації директорів розробити обов'язкові курси з економіки та управління фінансами.
- Передбачити доплати та отримання кваліфікаційних категорій при атестації директорів.

Якщо директор школи буде атестуватися лише як керівник, і після 6 років на посаді він захоче повернутись на посаду вчителя, в нього на цей час вже спливе термін атестації — 5 років.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Атестацію керівника навчального закладу можна зберегти при першому призначенні керівника, після цього її може замінити конкурс на посаду.

ФІНАНСУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ

Вчителі, які зараз їздять на курси підвищення кваліфікації в організації, що не мають ліцензій, роблять це за власний кошт. Сільські школи часто не мають фінансових ресурсів для оплати таких курсів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Визначити механізм отримання фінансування та зарахування участі у семінарах та курсах, що проходять поза межами ІППО.
- Створити значну різницю в заробітній платі між вчителями різних категорій як мотиваційний чинник, відповідно до отриманих кваліфікаційних навичок на курсах підвищення кваліфікації та перепідготовки.

За відсутності прозорого механізму направлення вчителів на курси з'явиться корупційний ризик, що вчителі, які мають добрі чи дружні стосунки з керівником школи, будуть скеровуватись на більш якісні та дорогі курси з підвищення кваліфікації, в тому числі за кордон.

ПРОПОЗИЦІЇ →

→ **ПРОПОЗИЦІЇ:**

- Запровадити механізми справедливого розподілу фінансування курсів підвищення кваліфікації для усіх вчителів.
- Виписати формулу, за якою буде відбуватись розподіл коштів на підвищення кваліфікації для шкіл із різною кількістю вчителів: чи кошти будуть приходити у школу і ділитися там, чи їх отримуватиме власне вчитель.
- Якщо навчальний заклад сам обиратиме спеціалізацію та освітню програму, заклад на свій розсуд має розподіляти 2% коштів субвенції, передбачених на перепідготовку вчителів. Доречно, аби навчальний заклад це робив, спираючись на свою програму розвитку.
- Якщо школа не має фінансової автономії, доцільно надати органу управління освітою повноваження погоджувати скеровування вчителів на проходження курсів, особливо закордонних, що може забезпечити більш пропорційний розподіл фінансування між вчителями
- **Альтернативна позиція:** школа має формувати запит на підвищення кваліфікації вчителів, а орган управління освітою координувати процес.
- **Альтернативна позиція:** щоб уникнути суб'єктивності при розподілі навчальним закладом суми в межах цих 2%, передбачити, що на підготовку кожного вчителя має піти однакова сума коштів.
- Розробити механізм витрачання коштів, передбачених на підвищення кваліфікації, зокрема розрахунковий механізм вартості однієї години навчання, оскільки для сільських і міських шкіл це будуть різні витрати.
- Дозволити займатись перекваліфікацією та підвищенням кваліфікації лише закладам та організаціям, які мають ліцензію. Це забезпечить від питань з боку контролюючих органів щодо оплати за їх послуги.

Якщо школа надає послуги з підвищення кваліфікації вчителів і отримує за це кошти, їй доведеться змінювати статут через зміну податкового статусу — адже школа отримуватиме прибуток.

Бухгалтери для нарахування зарплати вимагають від вчителів довідку про проходження курсів підвищення кваліфікації від ІППО, керуючись інструкцією №102.

ПРОПОЗИЦІЯ ↓

↓ **ПРОПОЗИЦІЯ:**

- Внести зміни до інструкції або запровадити уніфікований документ щодо проходження підвищення кваліфікації, який видаватиме педагога.

Інститут післядипломної педагогічної освіти, який протягом року має займатись перепідготовкою вчителів початкової школи, не володіє інформацією щодо фінансування цього процесу — оскільки кошти потрібні будуть не лише на зарплати працівникам, але й на організаційні витрати. ІППО не можуть спланувати роботу і закласти бюджет на наступний рік, оскільки не знають, скільки вчителів забажає пройти підвищення кваліфікації на базі інституту.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Надати офіційне роз'яснення, як буде працювати нова система підвищення кваліфікації. Зокрема в частині фінансування: хто оплачує навчання, хто отримує за нього гроші, на чий рахунок надходять кошти (наприклад, на школу, яка направляє вчителя, чи безпосередньо на надавача послуг з підвищення кваліфікації), між якими суб'єктами укладаються відповідні договори.

ПЕРЕПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ТА МЕНТОРІВ

Наразі вчителі, які проходили підготовку в рамках пілотного проекту «100 шкіл України», не сертифіковані для здійснення тренерської діяльності. В той же час є велика потреба у таких тренерах в рамках підготовки вчителів молодших класів до роботи в Новій українській школі.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Сертифікувати тренерів, підготовлених в рамках проекту «100 шкіл України».
- Поширити практику підготовки сертифікованих тренерів з різних курсів, які після проходження навчання будуть ділитися цим досвідом. Видавати такі сертифікати може управління на рівні області.

В рамках підготовки вчителів початкової школи до НУШ вимагається прослухати 72 години підвищення кваліфікації щодо інклюзивної освіти. Це половина всього навчання, а в багатьох школах немає інклюзивних класів.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Зменшити кількість годин навчання з інклюзивної освіти в рамках перепідготовки вчителів початкової школи.

Наразі в публічному просторі обговорюють три варіанти освітнього стандарту. Немає розуміння, на виконання якого саме стандарту необхідно формувати модель перекваліфікації вчителів.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Надати рамкову програму та перелік тем для навчання, яку можна буде змодельювати відповідно до регіональних особливостей для підготовки вчителів НУШ.

Зважаючи на недостатнє кадрове забезпечення шкіл, вчителі не мають можливості їхати в обласний центр на курси підвищення кваліфікації, оскільки школа залишиться без вчителя певної спеціальності. Навчання менторів та перекваліфікація вчителів для НУШ буде проходити 4 місяці, і на цей час не буде ким їх замінити.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Проводити навчання менторів і вчителів для НУШ у періоди шкільних канікул.
- Навчання проводити в другій половині дня, оскільки одночасно відправити на навчання кількох вчителів неможливо, зважаючи на обмежений ресурс для залучення заміни.

Немає інформації про те, хто вже пройшов навчання і став ментором, та яким чином контактувати з цими менторами. У проекті положення про методичний сервісний центр є «методист-тьютор», «методист-коуч» тощо, але їх немає у класифікаторі посад, тобто їх не можна ввести до штатного розпису.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Доповнити класифікатор посад, увівши туди менторів.
- Запровадити інститут менторства або тьюторства для молодих вчителів та стимулювати педагогів, які взяли на себе таку функцію, фінансово.
- Організувати для вчителів обмін досвідом в школах-партнерах з-за кордону; альтернативно — запрошувати закордонних фахівців на місце, організаційна відповідальність має лежати на місцевому самоврядуванні.
- Видавати вчителям, які зараз навчаються та ведуть пілотні класи, сертифікати, які зарахують при атестації.

МЕТОДИЧНІ СЛУЖБИ

Через неефективну структуру управлінь освітою методисти виконують управлінську функцію замість статистичної та дорадчої. В той же час, з методичної служби на рівні закону зняли контрольні функції, але в річних планах роботи у них досі прописане вивчення навчальних планів, патріотичного виховання тощо. Працюючи за цими планами, методичні служби порушують зараз автономію школи, коли приїжджають до навчальних закладів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Чітко визначити в підзаконних нормативних актах повноваження методичних кабінетів.
- Наділити методичні кабінети функцією допомоги у навчальному процесі, а не перевірки, та забезпечити їх методичною літературою
- Методисти можуть стати тією структурою, яка буде допомагати вчителям готуватися до сертифікації.
- Надати відділам освіти та методичним кабінетам функції консолідації та представництва освіти певного регіону на всеукраїнському та міжнародному рівнях.
- Чинні методисти можуть стати основою для нової системи перекваліфікації. Створити систему паралельної з вчителями перекваліфікації методистів та забезпечити її фінансово. Шляхи — стажування за кордоном, інші способи.

ОТГ стверджують, що їм непотрібні методичні кабінети, що зумовлює зникнення методкабінетів та кваліфікованих фахівців. Новосформовані ОТГ не завжди налагоджують співпрацю із закладами методичної служби, що створює загрозу руйнування існуючої системи методичної служби.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Оновити Положення про методичну службу, у якому врахувати появу ОТГ, механізм співпраці методичної служби з ОТГ, зокрема прописати примірні штатні розписи, які не оновлювались із 1986 року.
- Зберегти на перехідний етап централізовані методичні служби в межах районів як єдину точку організації перекваліфікації вчителів, забравши в них не притаманні їм функції контролю та збору інформації. Нормативно прописати обов'язковість наявності методичних служб в ОТГ.

СЕРТИФІКАЦІЯ

Незрозуміло, яка інституція буде проводити сертифікацію. Недоцільно та обтяжливо проводити сертифікацію вчителів лише централізовано, на базі певного закладу в Києві.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Для сертифікації вчителів доречно використовувати наявну систему регіональних ІППО.
- Запустити сертифікацію вчителів якомога раніше, чимало вчителів виявляють бажання пройти її якнайшвидше, зокрема через можливість отримати підвищення заробітної плати.

Термін дії сертифікації — 3 роки — надто малий. Термін сертифікації у 3 роки накладається на паралельний процес атестації, який проходить раз на 5 років. Для вчителя психологічно складно проходити сертифікацію раз на 3 роки і на додачу атестацію — раз на 5 років.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Збільшити термін дії сертифікації до 5 років — зробити його таким самим, як термін дії атестації. Проводити атестацію та сертифікацію синхронно раз на 5 років.

Незрозуміло, як відбуватиметься зарахування результатів сертифікації як атестації — зі збереженням кваліфікаційної категорії чи її підвищенням.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Непроходження вчителем сертифікації не має тягнути за собою зниження кваліфікаційної категорії, для цього існує механізм атестації.
- Залишити сертифікацію добровільною, як основний мотиватор підвищення заробітної плати.
- **Альтернативна позиція:** Надати повноваження керівнику навчального закладу примусово скеровувати вчителя на сертифікацію.

Вчителям зі значним стажем роботи буде складно перелаштуватись на нові способи підвищення кваліфікації, зокрема на проходження сертифікації. Зміст сертифікації не визначений.

ПРОПОЗИЦІЇ ↓

↓ **ПРОПОЗИЦІЇ:**

- Запровадити можливість пройти сертифікацію в «тестовому» режимі, аби вчителі могли оцінити свої сили. Надати пробні тестові завдання для сертифікації. А також перелік запитань, тем та педагогічних якостей, які повинен продемонструвати вчитель для проходження сертифікації. **(Озвучували стейкхолдери в різних регіонах)**
- Пояснити, як співвідносяться виплати за педагогічну категорію та 20% доплати за проходження сертифікації.
- Диференціювати критерії оцінки та зміст завдань сертифікації залежно від кваліфікаційної категорії вчителя.
- Розробити механізм одночасної сертифікації директора і вчителя для тих директорів, які мають педагогічне навантаження.
- При сертифікації не обмежуватись перевіркою теоретичних знань, а враховувати також педагогічні вміння.
- Враховувати при сертифікації вчителя такі фактори, як рівень знань у класі (більше 50% учнів опанували навчальний матеріал), творчий підхід вчителя — створення навчальних програм на основі держстандарту, кількість виставлених на уроці оцінок, вміння учнів застосовувати знання на практиці, результати ЗНО.
- Для вчителів різних предметів має бути різне співвідношення практичної і теоретичної частини в сертифікації. Скажімо, для викладача фізкультури, хореографії, початкових класів практична частина є важливішою.
- Зараховувати результати атестації як перший етап сертифікації, другий етап сертифікації мають проводити зовнішні учасники.

НОВИЙ РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

ЗАГАЛЬНА РАМКА

Ставка директора майже не відрізняється від ставки вчителя вищої категорії при дуже різному робочому навантаженні і відповідальності.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Підвищити зарплату директора і завуча. Заробітна плата директора має бути на 30–50% більшою, ніж найвища зарплата вчителя. Диверсифікувати заробітну плату директора залежно від розміру школи.

ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ДИРЕКТОРА

Існують неузгодженості між законами «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні» та Кодексом законів про працю в частині призначення та звільнення керівників навчальних закладів та педагогічних працівників. Юристи органів місцевого самоврядування по-різному трактують, до чиїх повноважень належать ці рішення. Зокрема стверджують, що не можна ухвалювати положення про конкурс на заміщення посади директора, поки Міністерство освіти і науки не надасть типові положення, оскільки така норма передбачена в Законі про освіту.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Визначити в трудовому законодавстві умови переведення на контрактні відносини для вчителів та директорів.
- Розробити типові положення про проведення конкурсу на призначення керівника навчального закладу та формування відповідної конкурсної комісії.
- Розробити типові положення про конкурс на заміщення посади директора для сільської місцевості і міст з можливістю врахування особливостей певної території.
- Визначити чіткі уніфіковані критерії конкурсу на заміщення посад директорів. Призначення директора школи має відбуватись на відкритому конкурсі з таємним голосуванням.
- Визначити пропорційне співвідношення представників органів управління освіти, ОМС, вчителів, представників батьківського комітету (батьків), учнів, ГО, що матимуть право брати участь у конкурсній комісії по призначенню директора.

- **Альтернативна позиція:** у комісії мають бути представлені педагогічний колектив, батьки дітей з цієї школи та управління освіти. ГО — не обов'язково, бо не завжди є фахівцями і можуть бути політично ангажованими. Вирішальне слово у процедурі призначення має бути за педагогічним колективом та управлінням освіти.
- Збільшити конкурсну комісію до 70–80 осіб і пропорційно визначити кількість представників різних груп в комісії.

В законі написано, що керівника освітнього закладу призначає засновник. Незрозуміло, чи буде уповноважений орган — відділ освіти — мати такі повноваження. Частина ОМС не захоче делегувати повноваження департаментам освіти і науки, щоб зберегти за собою право призначення директорів, такі прецеденти вже були з навчальними закладами в обласному підпорядкуванні. На підставі рішення сесії директор не може вступити в трудові відносини з відділом освіти.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Визначити на рівні закону, чи керівника закладу освіти має призначати засновник, чи уповноважений орган.

Брак інформації про педагогічні ресурси та матеріальне забезпечення шкіл не дозволяє кандидатам на посаду директора з-поза школи формувати якісну програму розвитку школи. Це ставить кандидатів у нерівні умови.

ТЕРМІН ПЕРЕБУВАННЯ ДИРЕКТОРА НА ПОСАДІ

Не буде мотивації подаватися на директора школи, якщо людина знає, що через 6 років їй доведеться шукати роботу. Директор школи, який йде на термін у 6 років, не вмотивований працювати ефективно. Може виникнути ситуація, коли одразу в більшості шкіл регіону одночасно спливатиме максимальний термін перебування директора на посаді, що призведе до безладу і організаційних проблем із проведенням конкурсів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Скасувати норму про 2 терміни директора на посаді в одній школі. **(Пропозицію озвучували стейкхолдери з багатьох регіонів)**
- Прив'язати термін роботи директора до терміну аудиту — 10 років. Оцінювати директора за результатами роботи, висвітлених у висновках аудиту. За умови успішного проходження інституційного аудиту автоматично продовжувати контракт з керівником навчального закладу без повторного конкурсу.

- Продовжити термін перебування директора на посаді в одній школі до двох каденцій по 12 років, громада і піклувальна рада може порушувати питання дочасного звільнення директора, якщо він не впорується зі своїми обов'язками.

Для сільських шкіл складно знайти директорів, які як керівники навчального закладу повинні бути компетентні у багатьох питаннях. Обмеження в 12 років лише ускладнить ситуацію. Новостворені громади не мають кадрового резерву претендентів на посаду директора.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Для шкіл в сільській місцевості не встановлювати обмеження на кількість термінів на посаді директора в одній школі.
- Забезпечувати службовим житлом директора в сільській місцевості, щоб працювала норма з 2 термінами в одній школі.

Лишається незрозумілим статус директорів, що працюють зараз за безстроковими угодами.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Дати змогу чинним директорам допрацювати до пенсії. Роботу директорів перевіряють, вони звітують публічно перед батьками, дітьми та управлінцями.
- **Альтернативна позиція:** Дати вже працюючим директорам 6 років, після чого оголосити новий конкурс.
- **Альтернативна позиція:** Zobov'язати директорів, що зараз працюють за безстроковими угодами, перейти на строкові контракти. Органи управління освітою зараз не мають важелів, щоб спонукати директорів до такого переходу.

З огляду на відсутність досвіду пошуку вакансій та проходження конкурсів директори матимуть проблеми із вчасним працевлаштуванням, незрозуміло, в якій ролі вони залишатимуться в штаті школи після завершення терміну та до нового працевлаштування.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- При призначенні директора школи в наказі варто вказувати, що директор є також вчителем за сумісництвом, щоб він після закінчення контракту міг залишитись працювати вчителем.

КОНКУРСНІ ВИМОГИ НА ПОСАДУ ДИРЕКТОРА

Місцеві управління будуть мати можливість вносити свої пропозиції щодо конкурсу — ухвалювати положення. Але кваліфікації управлінців та ОМС в сільській місцевості та ОТГ недостатня, аби якісно сформулювати вимоги до директора.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Затвердити єдиний перелік кваліфікаційних вимог для кандидатів на посаду директора.

Директор без педагогічної освіти не зможе оцінити урок, працювати з батьками, давати методичні рекомендації. Трьох років педагогічного стажу недостатньо. Призначення керівником навчального закладу особи без педагогічної освіти матиме негативні наслідки для розвитку школи та педагогічного колективу.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Законодавчо закріпити вимогу до директорів шкіл мати вищу педагогічну освіту, а не лише стаж педагогічної роботи. **(Пропозицію озвучували стейкхолдери в багатьох регіонах)**
- **Альтернативна позиція:** якщо директор буде тільки менеджером, то 3 років досвіду роботи у школі без педагогічної освіти достатньо.
- Передбачити обов'язковість отримання директором школи освіти в галузі управління, з огляду на нову роль директора як менеджера.
- Вимогою до кандидата на директора школи має бути досвід роботи на всіх ланках — і вчителя, і заступника директора.
- Дозволити призначати директорами шкіл непедагогічних працівників, оскільки вони першочергово повинні бути юристами і фінансистами, а не вчителями.

ФУНКЦІЇ ДИРЕКТОРА

Незрозумілі повноваження керівника школи: чи це тільки менеджер, чи людина, яка вирішує всі проблеми — матеріальні, фінансові, юридичні.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Обраний за конкурсом директор має бути повноправним господарем у школі, якщо у нього виникають проблеми, він звертається по допомогу до органу управління стосовно освітніх, господарських чи фінансових питань, в інших випадках орган управління не

втручається в роботу директора. Щорічно директор звітує щодо фінансових питань виконавчому комітету чи голові, звіт також розміщується онлайн.

- Обмежити функції директора школи питаннями забезпечення якості освіти, а функції матеріально-технічного забезпечення шкіл передати управлінням освіти.
- **Альтернативна позиція:** розмежувати функції директора, який відповідатиме за якість освітнього процесу, та іншої посадової особи, що відповідатиме за матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, можливо, у співпраці з органом управління освітою.

Через поєднання менеджерських та вчительських функцій в одній особі директора знижується якість і викладацької, і управлінської роботи. Директор мав би бути лише менеджером, але вимушений брати вчительські години через малу зарплату. Також директори шкіл часто змушені працювати також як вчителі через неможливість заповнити вакантні посади.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Обмежити директорам можливість викладати навчальні предмети залежно від обсягу управлінських зобов'язань та розміру навчального закладу.

Юридична колізія: керівник установи не може звільнити вчителя зі школи, якщо він не брав його на роботу.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Надати на місця чіткі роз'яснення щодо процедури звільнення директорами тих вчителів, яких брали на роботу управління, та вирішити колізію, яка унеможлиблює вплив директора школи на вчителів, призначених управлінням.
- Надати перелік нормативно-правових актів, за якими управління освіти має передати функції прийому та звільнення працівників навчальних закладів.

Якщо директор набиратиме на роботу вчителів, з'явиться ризик, що кожен директор після приходу на посаду набиратиме нову команду і заклад не зможе працювати стало.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Призначати всіх вчителів за конкурсом, щоб не було одноосібного призначення директором.

- **Альтернативна позиція:** При створенні опірних шкіл запровадити конкурсну основу для заповнення вакансій педагогічних працівників.

У сільській місцевості директори через брак кадрів часто беруть вчителями своїх родичів, що може бути розтлумачено як порушення антикорупційного законодавства, тоді як часто це єдиний вихід з ситуації браку кадрів.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Не запроваджувати конкурс на посаду вчителя у сільських школах, оскільки там зараз є значний брак кадрів. Не вистачає вчителів початкових класів, вчителів фізики, англійської мови.

Передача директорам повноважень брати на роботу вчителів не дасть змоги органам управління освітою ефективно забезпечити якість освіти.

Директор обтяжений кадровою роботою.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- У великі школи для його розвантаження варто вводити ставку кадрового працівника в типовий штатний розпис, або півставки в малі школи. **(Озвучували кілька стейкхолдерів)**
- Підготувати роз'яснення для керівників навчальних закладів, як правильно оформлювати кадрову документацію, оскільки вони будуть відповідальні за призначення і звільнення педагогічних працівників.

Директор обмежений в автономії формування своєї команди, оскільки особливості чинного трудового законодавства не надають можливостей звільняти людей.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Приймати вчителів на роботу за строковими угодами, термін угоди може бути від 5 років до 12 років.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Завідувачів дошкільних навчальних закладів зараз переоформлюють директорами, але такої посади немає в штатному розписі.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Запровадити відповідну посаду до штатного розпису.

- Запровадити обов'язкове призначення керівників дошкільних закладів на конкурсній основі.

У навчально-виховних комплексах існує суттєва напруга в колективі, оскільки вчителі отримують гарантовану зарплату із освітньої субвенції, а вихователі — з місцевих бюджетів, які дають менш стабільне фінансування і нижчі зарплати.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Запровадити оплату роботи працівників дошкільних закладів із освітньої субвенції.

ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Законом закріплено, що утримання та управління майном навчального закладу є функцією органу місцевого самоврядування, однак на практиці ця вимога порушується майже у всіх школах, відповідальність перекладається на директора.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Окрім оплати комунальних послуг, закласти у коштах з місцевих бюджетів обов'язкову складову (захищену статтю видатків) на модернізацію обладнання та інфраструктури.

Об'єднані територіальні громади не знають, як правильно сформувати секторальний орган управління освітою в громаді, яка має бути його структура, штатний розпис тощо. Органи управління освітою в ОТГ, які займаються питаннями освіти, часто також охоплюють і питання молоді, спорту, культури, туризму. Якщо ці органи очолюють не освітяни, вони не здатні втілювати реформу.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- На рівні нормативної бази детально регламентувати повноваження управління освіти на рівні ОТГ і надати рекомендації щодо їхнього штатного розпису.
- На законодавчому рівні передбачити, що управління освітою при ОТГ мають бути профільними, критерій призначення на посаду керівника — професійний.

Земля, на якій знаходиться освітній заклад, належить засновнику, а не навчальному закладу, що створює низку процедурних проблем, як-от при ліцензуванні роботи автошколи на території навчального закладу.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Передати землю у власність навчальних закладів.

Якщо за матеріально-технічне забезпечення шкіл відповідатимуть органи місцевого самоврядування, це створює корупційні ризики, що забезпечуватимуться перш за все ті школи, директори яких мають добрі зв'язки із ОМС.

ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

За умов відсутності повноважень управління освіти не зможуть гарантувати якість освіти — немає повноважень погоджувати освітні програми та іншими способами втручатися в освітній процес.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Актуалізувати наказ про типові положення про орган управління освіти та змінити назву на Сервісний центр забезпечення якості освіти.
- Передбачити механізм створення єдиного органу управління освіти для кількох ОТГ, якщо вони ухвалять рішення делегувати такі повноваження замість самостійно створювати такі органи в кожній громаді.

Управління освіти мають річні плани роботи, куди входять заходи контролю, що були складені до того, як розпочався процес впровадження реформ та повноваження органів управління освітою урізались.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Додатково виписати повноваження управлінь (відділів) освіти на етапі реформування.
- Ухвалити постанову Кабінету Міністрів про перехідний період до кінця 2018 року, яка визначатиме строки входження навчальних закладів у фінансову самостійність, а також детально регламентуватиме повноваження директорів та управлінь освіти.
- На перехідний період для малокомплектних шкіл слід залишити більшість функцій (фінансування, формування штатного розпису тощо) за органами управління освітою, оскільки малокомплектні школи не мають коштів, щоб взяти у штат відповідних фахівців, що призведе до перевантаженості директора.
- Оскільки директор не має фахової компетенції для перевірки якості освіти з усіх предметів, місцеві управління освіти мають поєднувати контролюючу та методичну функцію і давати пораду збоку. Контролюючі функції, які стосуються методики викладання, зберегти за методичним кабінетом, а не директором.

Органи управління освітою не зможуть перевіряти ефективність використання школами коштів, якщо в них не буде повноваження контролювати якість освіти.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Для уможливлення контролю за якістю освіти у школах надати право управлінням освіти звертатись з ініціативою проведення позачергового інституційного аудиту.
- Надати відділам освіти та методичним кабінетам функції консолідації та представництва освіти певного регіону на всеукраїнському та міжнародному рівнях.
- Зосередити повноваження управлінь освітою на наданні методичних рекомендацій щодо форматів та механізмів впроваджуваних змін в системі освіти.
- Створити замість управлінь освітою сервісні центри для вирішення кадрових та господарських питань. За технічний стан школи та ремонт мають відповідати саме вони.

В процесі автономізації закладів, зокрема дошкільних, більшість функцій було передано до закладів, а погодження штатного розпису залишилось у повноваженнях органу управління освітою.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Забрати цю функцію в органів управління освітою.

Можливість навчальних закладів самостійно складати навчальні плани у профільній старшій школі може призвести до концентрації шкіл із подібними спеціалізаціями в одному регіоні.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Дозволити навчальним закладам складати навчальні плани у профільній старшій школі, але узгоджувати їх з органами управління освітою.

Керівники органів управління освітою не розуміють свої ролі у впровадженні реформи. Неясно, яким чином органи управління мають перетворитися на сервісні центри із надання допомоги з господарської частини для навчальних закладів, оскільки немає чітко прописаних прав та обов'язків. Незрозуміло, яким чином оперативно моніторити стан господарських потреб у кожній школі. Також є побоювання, що автономія призведе до погіршення комунікації між навчальними закладами, оскільки зараз органи управління освітою моніторять загальну ситуацію на певній території та доносять до закладів відповідні рекомендації.

ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ ТА ПРОЗОРІСТЬ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Фінансового нормативу на забезпечення одного учня з освітньої субвенції в області часто не вистачає для сільських, малокомплектних шкіл, що в тому числі викликає небажання шкіл переходити до фінансової автономії.

Є суперечність між ст. 22 Бюджетного кодексу та ст.23 Закону про освіту, згідно з якими навчальні заклади, що отримали фінансову автономію, можуть самостійно розпоряджатися коштами, але при цьому головними розпорядниками коштів все ще лишаються органи управління освітою. Органи місцевого самоврядування не забезпечать достатнє фінансування усіх необхідних адміністративних видатків. **(Озвучили декілька стейкхолдерів)**

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Усунути суперечність в законодавстві.
- Надати можливість школам мати позабюджетні джерела доходів та відкривати спецрахунки.

Директори шкіл сприймають задекларовану фінансову свободу шкіл надто широко, не враховуючи обмеження освітньої субвенції, межі фінансування з місцевого бюджету, типовий штатний розпис, цільові призначення. Фінансова свобода зараз полягає в тому, що директор знає кошторис, фінансовий план і щомісяця планує видатки школи.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Розробити нормативні документи, які чітко регламентуватимуть межі фінансової свободи автономних закладів освіти.
- Розподіл коштів на фінансування штатних посад у навчальних закладах треба лишити за органами управління освітою, це дасть змогу забезпечити пропорційність розподілу.

В умовах, коли навчальні плани передані на навчальні заклади, а фінансові функції лишилась за органами управління, створюється конфлікт повноважень, оскільки економіст має затверджувати тарифікацію, не маючи змоги перевірити навчальний план.

ОМС розглядають автономізацію шкіл як спосіб скорочення ставок педагогічного і адміністративного штату шкіл.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Має бути унормовано, що зменшення штатних розписів порівняно з типовими допускається виключно за погодженням педагогічної ради.

В районі централізована бухгалтерія, відповідно, окремих кошторисів по закладах освіти немає.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Надати офіційне роз'яснення, чи достатньо оприлюднити узагальнену фінансову інформацію на сайті району, чи слід її неодмінно конкретизувати для кожного закладу освіти.
- **Альтернативна позиція:** Доручити оприлюднювати цю інформацію засновнику закладу.

Сільські школи часто не мають доступу до Інтернету для підтримки офіційних сайтів шкіл та розміщення на них відповідної інформації.

Законодавчо не прописані форми оприлюднення фінансової звітності на сайтах закладів. Якщо оприлюднюватимуться чинні фінансові документи, вони будуть незрозумілими для пересічних громадян і батьків зокрема.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Запровадити зручний веб-сервіс, яким навчальні заклади користувались би для оприлюднення отриманих закладом бюджетних та спонсорських коштів на виконання вимог прозорості та відкритості. Онлайн-платформу, яка б відображала в уніфікованому та зрозумілому для пересічних громадян вигляді інформацію по всіх школах відповідної території.

Забезпечити планування витрат та звітність навчального закладу неможливо, оскільки дуже пізно стає відомим розмір субвенції, навіть норматив фінансування на одного учня, тобто незрозуміло, скільки грошей прийшло у місцевий бюджет з державного, скільки отримала конкретна школа і чому вона отримала саме стільки.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Зробити інформацію щодо надходжень коштів з держбюджету у місцевий бюджет публічною.

МАЛОКОМПЛЕКТНІ ШКОЛИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ МЕРЕЖІ

Недостатнє фінансування малокомплектних шкіл з освітньої субвенції.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Законодавчо регламентувати мінімальну кількість дітей для функціонування школи.

- **Альтернативна позиція:** щоб не піднімати соціальну напругу, забезпечити 100% фінансування малокомплектних шкіл з державного бюджету.

Фінансування з освітньої субвенції для класів з українською мовою навчання в районах компактного проживання нацменшин не вистачає. У випадку, коли батьки таких учнів пишуть заяви про бажання навчатися у класах з українською мовою викладання, такі класи формуються, але вони малонаповнені, через що вартість навчання одного учня вища за норматив фінансування, по якому приходять кошти із субвенції.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- За аналогією до гірської місцевості запровадити коефіцієнт для районів компактного проживання нацменшин.

Протистояння громади оптимізації шкільної мережі. Неможливо закрити 40% шкіл за один рік.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Розробити механізм дотації малокомплектних шкіл на перехідний період

Через погану інфраструктуру, зокрема дороги, організувати ефективне підвезення учнів до опорних шкіл у сільській місцевості проблематично; у гірській місцевості це подекуди взагалі неможливо через особливості рельєфу й аварійні дороги, що створює ризик ДТП із шкільними автобусами.

Якщо в одному районі забезпечено підвезення дітей до опорного закладу, але виявиться, що частина батьків хочуть їздити в іншу школу, незрозуміло, чи повинна місцева влада забезпечити підвезення дітей в школу іншого району або не в опорну. Якщо дитина не хоче вчитись в школі, яка ближче, в радіусі 3 км, а хоче їздити в школу, яка за 5 км (тобто по закону їй треба забезпечити підвезення), також не зрозумілий алгоритм дій та сфера відповідальності.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Надати офіційні рекомендації від міністерства щодо забезпечення підвезення учнів до інших шкіл, за вибором батьків.

Школи дуже відрізняються за рівнем матеріально-технічного забезпечення, що унеможливує рівний доступ учнів до якісної освіти.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- За аналогією до державного стандарту освіти, забезпечити за кошти державного бюджету стандарт матеріально-технічного оснащення класів, однаковий для всіх навчальних закладів.

ФУНКЦІЇ, ЯКІ ПОТРІБНО РОЗПОДІЛИТИ

Порядок ведення обліку дітей і підлітків шкільного віку не виписаний, незрозуміло, хто має здійснювати цей облік. Є діти, які не навчаються, а заклад освіти про них не знає, оскільки до 15 вересня подає структурному підрозділу дані тільки про тих учнів, які до нього зараховані. Незрозуміло, хто за це буде відповідати.

ПРОПОЗИЦІЯ:

- Виписати та пояснити, яка процедура обліку та сфери відповідальності щодо обліку.

Батьківська громада неактивна, тому її складно залучити до вирішення адміністративних аспектів управління школою.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Надати основні адміністративні повноваження шкільній раді
- Повноваження з прийняття рішень щодо навчального процесу закріпити за педрадою.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ

Незрозуміло, хто буде проводити незалежний аудит освітніх закладів.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Аудит має здійснювати людина, яка близька до школи — педагогічний та адміністративний досвід роботи в освіті мають бути обов'язково.
- Інспектори новоствореного органу контролю якості освіти мають працювати за чіткими критеріями, щоб виключити суб'єктивний підхід та некоректну поведінку інспекторів. Інспектори повинні мати практичний досвід роботи в школі, не давніший на певний фіксований термін. Опціонально — час від часу оновлювати цей досвід.

Наразі немає механізмів розгляду скарг на якість освіти.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Цю функцію має виконувати Державна служба якості освіти та її територіальні підрозділи.
- Централізований державний орган має перевіряти якість виконання державного стандарту освіти, у складі органу — люди, що мають досвід роботи в освіті, комплексна перевірка, однакова для всіх шкіл.
- Територіальні органи Державної служби оцінювання якості освіти повинні бути незалежними від органів місцевого самоврядування, а фахівці місцевих шкіл не повинні мати права працювати в цих органах.

Новостворений орган контролю якості освіти (інспекція) не зможе охопити всю територію України.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Доречно залучити до цього процесу вже існуючі місцеві органи управління освітою.
- Розробити автоматизований програмний продукт, в який школи будуть вносити певні показники, що автоматично визначатиме необхідність проходження інституційного аудиту. Запровадити механізм, аналогічний атестації вчителів, де передбачено необхідність набрати певну кількість балів.

- На перехідний період, поки ще немає інституційного аудиту, а атестація навчального закладу вже не здійснюється, забезпечити регулярну зовнішню оцінку якості освіти, яка коригуватиме моделі впровадженої внутрішньої системи оцінки якості освіти.
- Скасувати атестацію та перевірки вже функціонуючих навчальних закладів, атестувати лише нові заклади, проводити інституційний аудит не частіше ніж раз на 10 років.
- Взагалі не потрібно проводити планову перевірку школи, інституційний аудит має бути тільки на запит, якщо школа має погані показники.
- Запровадити стимулюючі відзнаки з підвищенням фінансування для закладів, які успішно проходять інституційний аудит.

Малоймовірно, що батьківські комітети будуть ініціювати аудит школи, оскільки ці структури часто тісно співпрацюють з дирекцією та трудовим колективом школи.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Проводити аудит школи не раз на 10, а раз на 6 років, або ж дати право батькам ініціювати аудит через протокол загальношкільних батьківських зборів, на яких більшість проголосувала за ініціювання аудиту.
- Дозволити ініціювати аудит рішенням щорічної батьківської конференції. Якщо дозволити меншим суб'єктам, школи загрузнуть в аудитах.

Граничний термін перебування директора на посаді — дві каденції по шість років, при цьому зовнішній аудит проводитиметься раз на 10 років. Таким чином, аудит може оцінювати роботу попереднього директора, який уже пішов з посади.

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ

За умови, коли програми затверджуються на рівні школи, є ризик, що вони не будуть відповідати державному стандарту, в результаті чого учні різних закладів отримуватимуть знання суттєво різного змісту і глибини.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Комплексний моніторинг має проводитися всередині школи, бо для аудиторів це нереально охопити навіть на рівні міста.
- Чітко розтлумачити поняття свободи вчителя та її меж, хто і в якій частині матиме змогу втручатися в роботу вчителя, контролювати її.

- Для внутрішнього забезпечення якості освіти створити міжшкільну комісію за аналогією до атестаційної комісії, а також для налагодження контактів між школами для оцінки кадрів і порівняння кращих практик впровадження інклюзивної освіти.
- Якість освіти перевіряти через перевірку виконання кожним учасником освітнього процесу своїх функцій згідно посадових інструкцій. Розвантажити для цього управління освіти, зокрема в частині документації, на яку воно мусить реагувати.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання та рекомендації за результатами аудиту не визначені.

ПРОПОЗИЦІЇ:

- Рекомендації інституційного аудиту повинні стосуватись управлінських рішень, які визначені законодавством, і не впливати на траєкторію розвитку закладу освіти у інших напрямках.
- Розробити окремі норми для аудиту сільських, міських шкіл з врахуванням економічного стану громади, в якому освітній заклад перебуває.

МОЖЛИВІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ, АРГУМЕНТИ ЗА І ПРОТИ ЇХ ВРАХУВАННЯ

1. РЕЗУЛЬТАТИ ЗНО

ЗА:

- Перевіряти відповідність результатів ЗНО та оцінок дитини в школі.

ПРОТИ:

- На його результати впливає дуже багато факторів поза впливом навчального закладу.
- Не відображають реальних освітніх спроможностей шкіл та дійсного рівня знань учнів.

2. ЗНО У 4 КЛАСІ

ЗА:

- Мають бути різнорівневі контрольні роботи для учнів із різною успішністю.

ПРОТИ:

- Діти психологічно не готові складати ЗНО після початкової школи.

3. КІЛЬКІСТЬ ВЧИТЕЛІВ, ЩО ПРОЙШЛИ СЕРТИФІКАЦІЮ

ЗА:

- Більш кваліфіковані вчителі надають кращу освіту.

4. АКТИВНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ: УЧАСТЬ У КОНКУРСАХ, РОЗРОБКИ ВЛАСНИХ ПРОГРАМ

ЗА:

- Більш кваліфіковані вчителі надають кращу освіту.

5. ВІДВІДУВАННЯ УРОКІВ

ЗА:

- Директори та адміністрація мають відвідувати певну кількість уроків, але не потрібно формалізувати цей процес. Директор може відвідувати уроки тих, хто атестується, або у кого є проблеми з рівнем знань дітей. Натомість зовнішні перевірки є стресогенним фактором для школярів, тому доречно обмежитись внутрішнім контролем.

6. ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК — НАДАННЯ ЗНАНЬ

ЗА:

- Проводити моніторинг протягом року, напрацьовувати тестову базу — вхідні та вихідні тестування, порівнювати результати з річними оцінками та ЗНО.

7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

ПРОТИ:

- Якщо цим будуть займатись департаменти і управління, воно має бути вилученим з критеріїв оцінювання школи.

8. ЯК ПРАЦЮЄ УПРАВЛІНЕЦЬ

ЗА:

- Від роботи управлінця залежить якість роботи закладу.

9. ЯКІСТЬ НАДАНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДИТИНІ

10. РІВЕНЬ НАВЧЕНОСТІ АБО РІВЕНЬ ВІДТВОРЮВАННЯ УЧНЯМИ ЗНАНЬ

11. ЯК ДИТИНА РЕАЛІЗУЄ ВМІННЯ, ВМІННЯ ЗАСТОСУВАТИ ЗНАННЯ, КОМПЕТЕНЦІЇ

12. РОЗВИТОК ДІТЕЙ, ДИНАМІКА

ЗА:

- Від початкового рівня, коли дитина прийшла в школу, і якого рівня досягла — початок року та кінець.

13. ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ

14. ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

ПРОТИ:

- Недостатній показник.

15. РЕЗУЛЬТАТИ ОЛІМПІАД

ЗА:

- Це хороший та апробований спосіб оцінки якості освіти.

ПРОТИ:

- Не враховувати, зробити участь в олімпіадах добровільною. Олімпіади та подібні конкурси не мають враховуватись при оцінюванні закладів освіти, оскільки їх механізми є недостатньо прозорими та залежать від рівня матеріально-технічного забезпечення навчального закладу, не відображають реальних освітніх спроможностей шкіл та дійсного рівня знань учнів.

16. РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНИХ КОНКУРСІВ

ПРОТИ:

- Не враховувати, оскільки не відображають реальних освітніх спроможностей шкіл та дійсного рівня знань учнів.

17. ЯКІСТЬ І ФОРМИ УРОКІВ

18. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

19. СПІВПРАЦЯ ШКІЛ З ВНЗ І РОБОТОДАВЦЯМИ

20. ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ШКОЛОЮ ДІТЕЙ І БАТЬКІВ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

21. ОЦІНЮВАТИ ШКОЛИ ЗА СТАНДАРТИЗОВАНИМИ ЩОРІЧНИМИ ЗРІЗАМИ ЗНАНЬ, ЯКІ БУДЕ ПРОВОДИТИ ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ

22. ВАРІАТИВНІСТЬ ПРОГРАМ, ЯКІ ПРОПОНУЮТЬ ШКОЛИ

23. МОЖЛИВІСТЬ НАВЧАННЯ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ

24. ПОРІВНЮВАТИ З ІНШИМИ ШКОЛАМИ

ПРОТИ:

- Недостатній показник.

25. ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ ДИРЕКТОРА ШКОЛИ ПЕРЕД ГРОМАДОЮ

ЗА:

- Це достатня форма контролю над роботою директора. Батьки можуть звернутися до різних органів управління з усіма питаннями.

26. МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ШКОЛИ

ЗА:

- Репетиторство в містах.

27. СПРОМОЖНІСТЬ БАТЬКІВ ДОПОМАГАТИ УЧНЯМ ЗДОБУВАТИ ОСВІТУ

ЗА:

- Брак уваги батьків в селах.

28. ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕСТИ НА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ДОВІРИ ДО ВЧИТЕЛІВ

ЗА:

- Критерієм може бути психологічний комфорт учня в школі.

29. ШКІЛЬНІ ОЦІНКИ

ПРОТИ:

- Оскільки школи подають звітну документацію, у якій вказують оцінки та середній бал, 12-бальна система працює викривлено, тому що вчителі намагаються не ставити низькі оцінки. Шкільні оцінки не мають бути показником зовнішнього оцінювання якості роботи школи.

30. РЕЙТИНГ ШКОЛИ У МІСТІ

31. КОНКУРС «ВЧИТЕЛЬ РОКУ»

ПРОТИ:

- Варто скасувати.

32. ЧІТКИЙ МЕХАНІЗМ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНЯ ВЧИТЕЛЕМ

ПРОТИ:

- Фактично 12-бальна система зводиться до 3-бального оцінювання (5–4–3 за старою системою, або 4–12 за новою), оскільки низькі бали зазвичай не виставляються.

33. СПРОМОЖНОСТІ УЧНІВ ОПАНОВУВАТИ ЗНАННЯ

ЗА:

- Проводити незалежне оцінювання учнів психологами.

34. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО РЕЙТИНГУВАННЯ ШКІЛ: РЕЗУЛЬТАТИ ЗНО ЗА КІЛЬКА РОКІВ, МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНА БАЗА, ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ШКОЛИ

ЗА:

- Багатофакторність оцінювання

35. КОМФОРТ, ЗАДОВОЛЕННЯ УЧНІВ ВІД ПЕРЕБУВАННЯ У ШКОЛІ

ЗА:

- На запит громади або директора, для цього залучати аудиторські компанії або громадські організації.

36. МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

ЗА:

- На запит громади або директора, для цього залучати аудиторські компанії або громадські організації.

ПИТАННЯ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ФІНАНСОВІ ПИТАННЯ

- Яким чином формується обсяг освітньої субвенції, яка надходить у місцевий бюджет?
- З якого бюджету — місцевого чи освітньої субвенції — буде фінансуватись підвищення кваліфікації вчителів?
- Яким чином відбуватиметься розподіл фінансування шкіл 1 та 2–3 ступеня, за-сновниками яких є відповідно сільські та районні ради?
- Як працюватиме принцип «гроші за дитиною» на рівні дошкільної освіти і системи фінансування дошкільної освіти загалом у контексті нового закону?
- До 2021 року планується вийти на рівень зарплат у три мінімальні зарплати чи чотири прожиткові мінімуми?
- Як буде фінансуватися та організовуватися підвезення учнів з віддалених населених пунктів до опорних шкіл?
- Закон передбачає технічну модернізацію закладів загальної середньої освіти. Коли вона відбудеться і чи передбачені на це кошти?
- За який період навчальним закладам та органам управління освітою треба оприлюднити інформацію про надходження бюджетних та спонсорських коштів? Від початку 2017 роки чи з моменту набрання чинності законом?
- Хто повинен публікувати фінансовий звіт — розпорядник коштів чи безпосередньо школа?
- Що робити з грошима, які залишаються з державної субвенції на підвищення кваліфікації тих вчителів, які відмовляться її проходити?
- Чи будуть збережені стимулюючі доплати закладам загальної середньої освіти — гімназіям та ліцеям?

НОРМАТИВНА БАЗА

- Коли будуть готові усі підзаконні акти для освітньої реформи?
- Коли буде ухвалено Державний стандарт освіти для початкової школи?
- Коли буде готове Положення про філії навчальних закладів?
- Є плутанина із терміном «опорна школа», який вживається одночасно на позначення школи, до якої підвозять учнів із малокомплектних шкіл, і школи — центру освітнього округу. Прохання розмежувати ці терміни задля уникнення плутанини.
- Визначити у нормативних актах поняття якості освіти.
- Чи стосується стаття 26 Закону України Про освіту лише загальноосвітніх шкіл, чи також і дошкільних закладів?
- Чи буде створено окремий нормативний акт щодо організації конкурсу на посаду директора, чи органи управління на місцях мають самостійно його розробляти?
- Освітня програма має бути окремим документом із фіксованою структурою, чи це збірна назва для вже наявних документів (навчальний план, навчальні програми тощо)? Якщо окремий документ, як вона має затверджуватися — щороку чи один раз?
- Чи потрібно буде й надалі затверджувати нетипові навчальні плани та програми на рівні МОН?

АТЕСТАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ

- Яка стратегія підготовки випускників педагогічних навчальних закладів та перекваліфікації вчителів для нової школи?
- Як бути вчителю початкової школи, який з вагомих причин пропустив колективну перекваліфікацію вчителів?
- Чи менторів і вчителів навчатимуть за однаковим планом?
- Хто має право визначати, де і в якій формі вчителі мають проходити курси підвищення кваліфікації?
- Чи передбачається можливість зарахування наукового ступеня як сертифікації?
- Чи треба підвищувати кваліфікацію з кожного предмету, який викладає вчитель?
- Яка роль відділів освіти щодо координації та контролю проходження вчителями курсів підвищення кваліфікації?

- На якому ресурсі буде публікуватись перелік ліцензованих курсів та програм?
- Чи стосуватиметься нове положення про підвищення кваліфікації також педагогів, що працюють у системі професійно-технічної, позашкільної і дошкільної освіти?
- Яким чином буде відбуватись фінансування програми підвищення кваліфікації, що була складена керівником навчального закладу спільно з вчителем?
- Через який час після обрання директора за конкурсним відбором він повинен пройти атестацію?
- Як буде практично відбуватися зарахування результатів підвищення кваліфікації, уже після того, як вчитель набрав 150 годин? Хто ухвалюватиме рішення? Атестаційна комісія, посадова особа, якого саме закладу?
- Чи повинен вчитель, який викладає два предмети, пройти навчання двічі: по 150 годин з кожного предмета?
- Чи можна вже зараз обрати форму підвищення кваліфікації та пройти навчання, яке зарахується до 150 годин?
- Чи можна вважати підвищенням фахової підготовки участь у вебінарах, які проводять видавництва «Основа», «Ранок»? Чи можливий індивідуальний підхід при виборі способу підвищення кваліфікації для кожного вчителя?
- Які є механізми впливу педагогічної ради на те, яку форму навчання — очну чи дистанційну — повинен обрати вчитель?
- Чи можуть обласні та загальноміські семінари методичних кабінетів зараховуватись у навчання в рамках підвищення кваліфікації?
- Як буде регулюватись проходження вчителями платних курсів та семінарів, особливо тих, що потребують значних коштів, зокрема за кордоном?
- Яким чином може пройти сертифікацію вчитель приватної школи? Чи може він це зробити за власний кошт?
- Які ризики є для вчителя, який добровільно спробував пройти сертифікацію, але не зміг? Чи буде до нього застосовано якісь санкції?
- Чим відрізняється сертифікація від атестації? Яким чином вони співвідносяться?
- Чи потрібно проходити курси підвищення кваліфікації для проходження сертифікації?
- Після успішного проходження сертифікації вчитель отримає 20% доплати від усієї зарплатні чи від посадового окладу?

- Чи будуть оприлюднюватися публічно результати сертифікації, зокрема тих вчителів, які її не пройшли? Чи враховуватиметься негативний результат сертифікації при проходженні атестації?
- Які наслідки відмови вчителя від проходження сертифікації?
- Чи передбачається змішана форма проходження атестації — отримання сертифікатів та додаткове проходження певних курсів в ІППО? Яким чином врегулюється зарахування годин до сертифіката?
- Чи передбачена надалі атестація навчальних закладів?
- Чи буде передбачене в новому положенні про атестацію право вчителя на позачергову атестацію?
- Яка установа проводитиме атестацію вчителів? Хто буде присвоювати кваліфікаційну категорію та педагогічне звання?
- Як буде відбуватися другий етап сертифікації — оцінка роботи вчителя в класі? Чи не буде це відбуватись суб'єктивно? До того ж, один урок може бути не показовим.
- Чи буде враховувати сертифікація володіння вчителем методичним інструментарієм? Яким чином, оскільки це неможливо якісно оцінити, відвідавши лише один урок у такого вчителя або за результатами тестування.
- Як буде проводитись сертифікація на практиці? Чи буде створена мережа регіональних центрів, по аналогії до ЗНО? Письмово чи за допомогою комп'ютера? Як довго триватиме сам процес?
- Директор, якщо він має години, буде проходити сертифікацію і як керівник, і як вчитель?
- Чи буде передбачено, що директор буде зобов'язаний прослуховувати в рамках підвищення кваліфікації курси з управлінської діяльності?
- Якщо вчитель пройшов сертифікацію, яка зараховується як атестація, від цього моменту слід починати відраховувати 5 років до наступної атестації?
- Чи будуть проходити, і яким чином, атестацію практичні психологи та шкільні бібліотекарі? У випадку бібліотекарів, хто має цим займатися, оскільки шкільні бібліотеки фактично не співпрацюють з мережею міських бібліотек.
- Чи будуть вчителі оплачувати сертифікацію самостійно, і якщо так, то чому?
- Яким чином буде відбуватись процес сертифікації, спеціальна комісія від МОН буде приїздити в навчальний заклад?

МЕРЕЖА ТА ТИПИ ЗАКЛАДІВ

- Чи буде структура шкіл уніфікованою по всій країні?
- Яким чином регламентується робота ліцеїв (у термінах попереднього законодавства) до запуску профільної школи у 2027 році?
- Чи може академічний ліцей бути філією опорного навчального закладу?
- Відповідно до Закону України «Про освіту» гімназії та ліцеї є окремими юридичними особами. Чи можуть такі заклади існувати в одній будівлі?
- Яка доля шкіл «з поглибленим вивченням» різних предметів?
- Яка подальша доля шкіл-інтернатів? Які зміни відбуватимуться в ліцеях-інтернатах? Коли ці зміни треба починати втілювати, зокрема чи треба чекати 2027 року? Хто фінансуватиме інтернати?
- Чим буде відрізнятися гімназія від середньої школи? Чи залишаються гімназії в структурі шкіл?
- Чи переходять мистецькі та спортивні школи в підпорядкування Міністерства освіти та науки України відповідно до статті про спеціалізовану освіту? Яка доля навчально-виховних комплексів? Чи лишиться дошкільна частина в структурі закладу?
- Чи потрібно садочковій групі отримувати окрему ліцензію?
- Чи потрібно дошкільному закладу — структурному підрозділу шахти — створювати нову юридичну особу та отримувати нову ліцензію відповідно до положень Закону про освіту?
- Хто ліцензуватиме навчальні заклади — обласна рада чи обласна державна адміністрація?
- Чи можуть приватні заклади, які отримали ліцензію, мати філії?
- Чи повинен навчальний заклад 1–3 ступеня, який зараз отримує ліцензію, ставши після оптимізації закладом 1–2 ступеня, отримувати ліцензію повторно?
- У гірській місцевості є проблеми із довозенням учнів до шкіл, особливо в зимово-весняний період. Чи школи-інтернати (школи із гуртожитками) у гірській місцевості також ліквідують, як інші інтернати?

РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ

- Чи припустима ситуація, коли орган управління освітою буде ліквідований за рішенням органу місцевого самоврядування?
- Яка роль методичної служби після реформи, в якій формі вона буде існувати? Коли буде затверджено нове положення про методичну службу чи методичні сервісні центри?
- В якому форматі існуватиме методична служба на рівні району та ОТГ?
- Які ролі покладатимуться на відділи освіти РДА та ОДА відповідно до нового закону про освіту? Які у них функції та повноваження? Хто має відповідати за питання освіти і науки в ОТГ?
- Чи є обов'язковим на місцях передавати закладам повну фінансову автономію, чи можуть бути альтернативні варіанти, за домовленістю сторін?
- Хто приймає рішення щодо мережі класів у школі? Чи треба буде узгоджувати з місцевою владою кількість дітей у класах та групах?

КОНТРОЛЬ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

- Які критерії оцінки вчителя в рамках візитаційних екскурсій контролюючих органів на урок даного вчителя?
- Яка тривалість безпосередньої процедури аудиту? Яким будуть зміст та процедура інституційного аудиту?
- Якщо навчальний заклад пройшов атестацію цього року, коли буде відбуватись наступна атестація?
- Як має виглядати внутрішня система забезпечення якості освіти?
- За якими критеріями Державна служба якості освіти буде оцінювати якість роботи вчителя: за конспектами уроку, рівнем засвоєння знань учнями, виконаннім програми? Чи буде здійснюватися моніторинг діяльності вчителя в класі?
- Хто буде контролювати виконання директором всіх тих нормативів, які закладені в законі про освіту, окрім аудиту раз на 10 років?
- Який контроль буде здійснюватись за тим, чи відреагувала школа на результати аудиту? Хто його здійснюватиме?
- Які будуть повноваження органів, що проводитимуть аудити в школах?

- За умови значної автономії шкіл, зокрема можливості складати власні навчальні плани, яким чином держава буде боротися з проявами сепаратизму в школах? Якими будуть механізми контролю в цій сфері?
- Хто буде здійснювати контроль за дотриманням освітнього стандарту?
- Чи після профільної старшої школи всі отримуватимуть однаковий атестат, попри те, що вивчали різні предмети?
- Хто відповідає за навчальний процес у школі — директор чи відділ освіти?
- Які повноваження щодо контролю за виконанням освітнього стандарту залишаються в методичних кабінетів?
- Кожного року відбувається звітування директора школи і таємне голосування, результати якого передаються у відділ освіти. Чи залишається цей звіт чи ні? Яким чином цей аспект буде впливати на обрання директора?
- Яким чином Державна служба якості освіти буде здійснювати перевірки шкіл?
- На якому рівні планується утворення територіальних підрозділів Служби якості освіти?

ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ ДИРЕКТОРА

- Яким чином директор має вести облік робочого часу вчителів початкової школи, який припадає на різницю у тривалості уроку в початковій та основній школі, як це вказують прикінцеві та перехідні положення Закону про освіту, що вносять зміни у ст. 16 Закону про загальну середню освіту?
- Розтлумачити процедуру звільнення і призначення керівників навчальних закладів. Чи робить це управління освіти і науки, якщо орган місцевого самоврядування делегував йому відповідні повноваження? Чи потрібно після набрання чинності закону «Про освіту» перепризначати керівників? Чи треба ОМС після ухвалення ЗУ «Про освіту» заново делегувати повноваження департаментам освіти і науки?
- Хто буде виносити догани відповідно до нового закону — відділ освіти чи директор?
- Чи буде відбуватись перепризначення на конкурсній основі директорів, які вже перебувають на посадах, зокрема за безстроковими контрактами?
- Хто визначатиме склад комісії на обрання директора?
- Чи передбачено відлік терміну перебування на посаді нині працюючих директорів шкіл?

- Чи виписана в Законі процедура призначення директорів буде стосуватись тільки новопризначених директорів?
- Якщо школа переходить від району до ОТГ, чи буде перепризначатись директор за конкурсом?
- Чи буде конкурсна комісія з відбору директорів відбору єдина, чи формуватиметься наново для кожного призначення?
- Чи передбачено призначення керівників дошкільних навчальних закладів за конкурсом?
- Чому директор може призначатись в одній школі лише на два терміни по шість років? Чим керувалось міністерство, коли вводило таке обмеження? З якою метою було запроваджено норму?
- Тривалість контракту з директором визначається виключно нормами закону чи управління освіти може встановити інший строк контракту з директором?
- Директор, що зараз працює за контрактом, буде призначатись за результатами першого конкурсу на 2 чи на 6 років? Чи вважається перше призначення за конкурсом першою каденцією директора?
- Чи передбачений відкритий конкурс на посаду вчителя? Чи це одноосібне рішення директора?
- Хто матиме повноваження ініціювати процес звільнення директора?

ЗАХИСТ ВЧИТЕЛІВ

- Чи передбачені механізми захисту вчителя від авторитарних рішень директора?
- Яким чином буде відбуватись конкурсний відбір вчителів?
- Які заохочення і соціальні гарантії передбачені для залучення молодих спеціалістів у школи в новостворених ОТГ? Чи матиме право директор, який відповідатиме за набір вчителів, наприклад, обіцяти забезпечення житлом?

ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ

- Бракує інформації про те, як організовані успішні західні системи освіти
- Створити сайт, де можна буде отримати вичерпну і фахову інформацію про зміни в освіті, а також про моделі освіти, які діють в розвинених країнах.
- Проводити експертні консультації з відповідними групами інтересів перед ухваленням підзаконних нормативних актів.

- Регулярно проводити публічні консультації з освітянами щодо впровадження реформи та отримання зворотного зв'язку. Опціонально — обговорювати це на педагогічних радах, згодом на рівні міста, і надавати в МОН узагальнені пропозиції, які будуть обов'язково розглядатися та братися до уваги в міністерстві.
- Потребують роз'яснення терміни «орган громадського самоврядування навчального закладу», «вищий колегіальний орган громадського самоврядування навчального закладу» та різниця між ними.
- Директори регіону подавали спільні пропозиції щодо розвантаження програм у старшій школі, запровадження інтегрованих курсів, однак не отримували відповіді від МОН. Куди можна надіслати свої пропозиції із цих питань?
- Підготувати за участі Міністерства регіонального розвитку роз'яснення про те, як організувати роботу в сфері освіти, зокрема в ОТГ: хто відповідає за призначення і звільнення керівників закладів і педагогів, який рішення приймають ОМС, департаменти освіти і науки тощо.

ІНШІ ПИТАННЯ

- Які народи в Україні належать до корінних? Зокрема, чи є корінним народом України роми?
- Роз'яснити, чи будуть працівники шкільних бібліотек прирівняні до педагогічних працівників, зокрема з урахуванням факту, що вони проводять заняття про роботу бібліотеки нарівні з вчителями. Виписати місце бібліотеки в рамках реформи.
- Який вчитель має викладати інтегрований курс «Людина і природа» та інші інтегровані дисципліни? Як готувати таких вчителів?
- Чи буде переглянуто типові штатні розписи для шкіл в рамках реформування освіти? Хто буде затверджувати штатний розпис?
- Чи залишаться функціонувати інститути післядипломної педагогічної освіти?
- З якою метою треба закріплювати території обслуговування при обліку дітей?
- Відзначити освіту в профільних закладах через преференції — наприклад, дозволити університетам вибирати дітей, які мають найкращі знання.
- У сільській місцевості діти бояться здавати ЗНО і після дев'ятого класу йдуть у професійну освіту, в результаті у десятому класі лишається невелика кількість учнів. Як це планується виправити при створенні нової профільної школи?
- Є міф, що діти будуть змінювати вчителя після 2 років навчання в початковій школі, але не можна поділити педколектив на тих, хто може працювати тільки з 1 і 2 класом, і тих, хто тільки з 3 і 4. Це сприймається болісно.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Громадська організація «Центр UA»
+38 067 232 69 23
centreua.org
ua.centre@gmail.com
facebook.com/CentreUA.org

© ГО «Центр UA», 2018